

ЦАХИМ ГАРЫН ҮСГИЙН ТУХАЙ

/Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь цахим орчинд хүн, хуулийн этгээд цахим гарын үсэг хэрэглэх, түүнд тавигдах эрх зүйн болон техникийн шаардлага, нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийн үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тогтооход оршино.

2 дугаар зүйл.Цахим гарын үсгийн хууль тогтоомж

2.1.Цахим гарын үсгийн хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль, Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хууль, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол тухайн олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Төрийн нууцад хамааруулснаас бусад цахим мэдээлэлд цахим гарын үсэг хэрэглэхтэй холбогдсон харилцааг энэ хуулиар зохицуулна.

3.2.Цахим хэлбэрээр хэлцэл хийхтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Иргэний хууль болон бусад хуулиар зохицуулна.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1."гэрчилгээжүүлэх байгууллага" гэж улсын бүртгэлийн байгууллага, тоон гарын үсгийн гэрчилгээ олгох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээдийг;

4.1.2."нийтийн түлхүүрийн дэд бүтэц" гэж тоон гарын үсгийн хувийн болон нийтийн түлхүүрийг үүсгэх, зохион байгуулах, хуваарилах, хэрэглэх, хадгалах, хүчингүй болгох, түүнийг цахим харилцаанд нэвтрүүлж ашиглах, аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон тогтолцоог;

4.1.3."тоон гарын үсэг" гэж энэ хуулийн 6.2-т заасан шаардлагыг хангасан цахим гарын үсгийг;

4.1.4."тоон гарын үсгийн гэрчилгээ" гэж тоон гарын үсгийн нийтийн түлхүүртэй давтагдашгүй байдлаар холбогдсон хүн, хуулийн этгээдэд тоон гарын үсэг хэрэглэх эрхийг олгосон цахим баримт бичгийг;

4.1.5."тоон гарын үсгийн гэрчилгээ эзэмшигч" гэж энэ хуульд заасны дагуу тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэх тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр эзэмшигч хүн, хуулийн этгээдийг;

4.1.6."тоон гарын үсгийн нийтийн түлхүүр" гэж тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүртэй математик хамааралтай, өгөгдлийг нууцлах, тоон гарын үсгийг шалгах зориулалттай тэмдэгтийн дарааллыг;

4.1.7."тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр" гэж тоон гарын үсгийг үүсгэх, өгөгдлийг тайлах зориулалттай тэмдэгтийн давтагдашгүй дарааллыг;

4.1.8."тоон гарын үсгийн хэрэгсэл" гэж тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр ашиглан тоон гарын үсгийг үүсгэх, нийтийн түлхүүр ашиглан тоон гарын үсгийг шалгах боломжтой техник хэрэгсэл, программ хангамжийг;

4.1.9."цахим баримт бичиг" гэж Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 4.1.9-д заасныг;

4.1.10."цахим гарын үсэг" гэж цахим мэдээлэлд гарын үсэг зурсан, цахим тамга хэрэглэсэн этгээдийг тодорхойлох зорилгоор мэдээлэлд хавсаргасан, эсхүл нэгтгэсэн цахим өгөгдлийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ЦАХИМ ГАРЫН ҮСЭГ ХЭРЭГЛЭХ

5 дугаар зүйл.Цахим гарын үсэг хэрэглэх

- 5.1.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол мэдээллийн системийн тусламжтайгаар цаасан хэлбэрт байгаа мэдээллийг цахим хэлбэрт шилжүүлсэн, эсхүл цахим орчинд үүсгэсэн, илгээсэн, хүлээн авсан, хадгалсан, хандах боломжтой цахим мэдээлэлд цахим гарын үсэг хэрэглэнэ.
- 5.2.Хүн, хуулийн этгээдийн хэрэглэх цахим гарын үсгийн тоо, хэлбэрт хязгаар тогтоохгүй.
- 5.3.Хуулийн этгээд дотоод үйл ажиллагаандаа нийтийн түлхүүрийн дэд бүтэц ашиглах бол тусгай зөвшөөрөл авах шаардлагагүй.

6 дугаар зүйл.Тоон гарын үсэг хэрэглэх

- 6.1.Тоон гарын үсгийн гэрчилгээ /цаашид "гэрчилгээ" гэх/-д заасан тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр эзэмшигч 16 насанд хүрсэн хүн тоон гарын үсэг хэрэглэж болно.
- 6.2.Тоон гарын үсэг нь дараах шаардлагыг хангасан байна:
 - 6.2.1.тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр /цаашид "хувийн түлхүүр" гэх/ ашиглан мэдээллийг шифрлэж хувиргалтад оруулж үүсгэсэн байх;
 - 6.2.2.тоон гарын үсгийн гэрчилгээ эзэмшигч /цаашид "гэрчилгээ эзэмшигч" гэх/-ийг тоон гарын үсгийн нийтийн түлхүүр /цаашид "нийтийн түлхүүр" гэх/ ашиглан таних, шалгах боломжтой байх;
 - 6.2.3.мэдээлэлд тоон гарын үсгийг хавсаргасан, эсхүл нэгтгэсний дараа мэдээлэлд өөрчлөлт оруулсан, мэдээллийн бүрэн бүтэн эсэхийг мэдэх боломжтой байх.
- 6.3.Тоон гарын үсэг нь цаасан хэлбэрт байгаа мэдээлэлд зурсан гарын үсэгтэй адил хүчинтэй байна.
- 6.4.Төрийн албан хаагч төрийн албан тушаалыг эрхэлж, эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхдээ тоон гарын үсэг хэрэглэж болно.
- 6.5.Хуулийн этгээдэд олгох тоон гарын үсэг нь цахим тамга хэлбэртэй байна.
- 6.6.Мэдээллийн системд хүн, хуулийн этгээдийг таньж, баталгаажуулах зорилгоор тоон гарын үсгийг ашиглаж болно.

7 дугаар зүйл.Цахим тамга хэрэглэх

- 7.1.Цахим тамгыг гэрчилгээнд заасан хувийн түлхүүр эзэмшигч хуулийн этгээд хэрэглэж болно.
- 7.2.Цахим тамгыг хуулийн этгээдийн итгэмжлэлгүйгээр төлөөлөх эрх бүхий этгээд эзэмшинэ.
- 7.3.Цахим тамгыг хуулийн этгээдийг итгэмжлэлийн үндсэн дээр төлөөлөх этгээд итгэмжлэлээр олгосон эрхийн хүрээнд хэрэглэж болно.
- 7.4.Цахим тамга энэ хуулийн 6.2-т заасан шаардлагыг хангасан байна.
- 7.5.Хуулийн этгээд цахим тамгагүй бол энэ хуулийн 7.2, 7.3-т заасан этгээдийн тоон гарын үсгийг хэрэглэж болно.
- 7.6.Цахим тамгыг энэ хуулийн 7.2, 7.3-т заасан этгээдийн тоон гарын үсэгтэй хамт хэрэглэж болно.

8 дугаар зүйл.Тоон гарын үсгийн хэрэгсэл, түүнд тавигдах шаардлага

- 8.1.Тоон гарын үсэг үүсгэх болон хувийн түлхүүрийг хадгалах, хэрэглэхэд дараах шаардлагыг хангасан тоон гарын үсгийн хэрэгслийг ашиглана:
 - 8.1.1.хувийн түлхүүрийг хууль бусаар ашиглахаас урьдчилан сэргийлэх нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;
 - 8.1.2.хувийн түлхүүрийг үүсгэх болон нийтийн түлхүүрийг дамжуулахдаа түүний давтагдашгүй байдал болон нууцлалыг хангасан байх.
- 8.2.Тоон гарын үсгийн хэрэгслийг гэрчилгээ эзэмшигч эзэмшинэ.
- 8.3.Тоон гарын үсгийн хэрэгсэлд гэрчилгээний мэдээлэл, хувийн түлхүүрийг байршуулна.
- 8.4.Иргэний үнэмлэхийг тоон гарын үсгийн хэрэгслээр ашиглаж болох бөгөөд энэ хуулийн 8.3-т заасан мэдээллийг түүний санах ойд байршуулна.
- 8.5.Тоон гарын үсгийн хэрэгслийн төрөлд хязгаар тогтоохгүй бөгөөд шаардлага хангасан тоон гарын үсгийн хэрэгслийн төрлийн жагсаалтыг цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гаргаж, нийтэд мэдээлнэ.

9 дүгээр зүйл.Цагийн бүртгэл

- 9.1.Цахим мэдээлэлд тоон гарын үсэг зурагдсан хугацаа, мэдээллийн бүрэн бүтэн байдлыг тогтоох зорилгоор цагийн бүртгэл хөтөлнө.
- 9.2.Тоон гарын үсэг зурахад ашиглах мэдээллийн систем нь цагийн бүртгэлийн системтэй холбогдсон байна.
- 9.3.Цагийн бүртгэл хөтлөх үйл ажиллагаа хараат бус, хөндлөнгийн байна.
- 9.4.Цагийн бүртгэлийн систем нь Харилцаа холбооны зохицуулах хорооноос тодорхойлсон сүлжээний цагийн сервертэй

холбогдсон байна.

9.5.Цагийн бүртгэл хөтлөх, аюулгүй байдлыг хангахад тавигдах шаардлагыг цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

9.6.Тоон гарын үсгээс бусад хэлбэрийн цахим гарын үсэг зурахад ашиглах мэдээллийн систем нь цагийн бүртгэлийн системтэй холбогдож болно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ГЭРЧИЛГЭЭ, ГЭРЧИЛГЭЭ ЭЗЭМШИГЧ

10 дугаар зүйл.Гэрчилгээ

10.1.Тоон гарын үсэг нь гэрчилгээжүүлэх байгууллагаас олгосон гэрчилгээтэй байна.

10.2.Гэрчилгээнд дараах мэдээллийг тусгана:

10.2.1.гэрчилгээ олгосон байгууллагын нэр;

10.2.2.гэрчилгээ эзэмшигч нь хүн бол эцэг /эх/-ийн болон өөрийн нэр, Монгол Улсын иргэн бол иргэний бүртгэлийн дугаар, гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн бол бүртгэлийн дугаар, хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн оноосон нэр, регистрийн дугаар, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 23.3-т заасан цахим шуудангийн хаяг;

10.2.3.гэрчилгээний дугаар, гэрчилгээ олгосон он, сар, өдөр;

10.2.4.гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа;

10.2.5.нийтийн түлхүүртэй холбоотой мэдээлэл.

10.3.Гэрчилгээ эзэмшигчийн хүсэлтээр энэ хуулийн 10.2-т зааснаас гадна дараах мэдээллийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч гэрчилгээнд нэмж тусгаж болно:

10.3.1.тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэх эрхэд хийсэн хязгаарлалт;

10.3.2.тоон гарын үсэг, цахим тамгыг хэрэглэн хийх хэлцэл /гэрээ/-ийн үнийн дүнгийн хэмжээнд тогтоосон хязгаарлалт.

11 дүгээр зүйл.Гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа

11.1.Гэрчилгээг Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээдэд таван жил, гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүнд түүний оршин суух хугацаагаар, эсхүл гурван жилээс дээш хугацаагаар оршин суух бол гурван жилийн хугацаагаар олгоно.

11.2.Гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацааг гэрчилгээнд заасан гэрчилгээжүүлэх байгууллагын олгосон өдрөөс дуусах өдөр хүртэл хугацаагаар тооцно.

12 дугаар зүйл.Гэрчилгээний үнэ

12.1.Гэрчилгээний үнэ нь дараах үнээс бүрдэнэ:

12.1.1.хүн, хуулийн этгээдэд олгох тоон гарын үсэг, цахим тамгын үнэ;

12.1.2.тоон гарын үсгийн хэрэгслийн үнэ.

12.2.Улсын бүртгэлийн байгууллагаас иргэнд олгох тоон гарын үсгийн гэрчилгээ, хувийн түлхүүрийг иргэний үнэмлэхийн санах ойд байршуулахад энэ хуулийн 12.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

12.3.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс олгох тоон гарын үсгийн гэрчилгээний үнийг Харилцаа холбооны зохицуулах хорооноос тогтоосон гэрчилгээ олгох үйлчилгээний тариф тогтоох аргачлалын дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрөө тогтооно.

13 дугаар зүйл.Гэрчилгээний мэдээллийн сан

13.1.Гэрчилгээжүүлэх байгууллага гэрчилгээ олгосон, түдгэлзүүлсэн, сэргээсэн, хүчингүй болгосон болон бусад мэдээллийг агуулсан мэдээллийн сантай байна.

13.2.Мэдээллийн санд дараах мэдээллийг тусгана:

13.2.1.гэрчилгээ эзэмшигч нь хүн бол эцэг /эх/-ийн болон өөрийн нэр, Монгол Улсын иргэн бол иргэний бүртгэлийн дугаар, гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн бол бүртгэлийн дугаар, хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн оноосон нэр, регистрийн дугаар, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 23.3-т заасан цахим шуудангийн хаяг;

13.2.2.гэрчилгээний дугаар;

13.2.3.гэрчилгээ олгосон он, сар, өдөр;

13.2.4.гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа;

13.2.5.гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, сэргээсэн, хүчингүй болгосон хугацаа, үндэслэл;

13.2.6.бусад.

14 дүгээр зүйл. Гэрчилгээ эзэмшигч

14.1. Энэ хуульд заасан журмын дагуу гэрчилгээ авсан хүн, хуулийн этгээд нь гэрчилгээ эзэмшигч байна.

14.2. Гэрчилгээ эзэмшигч дараах эрхтэй:

14.2.1. тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэх;

14.2.2. гэрчилгээг түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох тухай хүсэлт гаргах;

14.2.3. өөрийн хувийн түлхүүрийг гэрчилгээжүүлэх байгууллагад хэсэгчилсэн байдлаар хадгалуулах;

14.2.4. тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэхдээ энэ хуулийн 10.3-т заасан хязгаарлалт тогтоох;

14.2.5. хуульд заасан бусад.

14.3. Гэрчилгээ эзэмшигч дараах үүрэгтэй:

14.3.1. хувийн түлхүүрийг бусдад шилжүүлэхгүй байх;

14.3.2. хувийн түлхүүрийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангах;

14.3.3. хувийн түлхүүрийг бусад этгээд мэдсэн, эсхүл мэдэх үндэслэлтэй гэж үзвэл энэ тухай гэрчилгээжүүлэх байгууллагад даруй мэдэгдэх;

14.3.4. гэрчилгээг хүчингүй болгосон тохиолдолд гэрчилгээнд хамаарах хувийн түлхүүрийг ашиглахгүй байх;

14.3.5. хууль бус гэж үзсэн мэдээллийг баталгаажуулах, нууцлахад хувийн түлхүүрийг ашиглахгүй байх;

14.3.6. хуульд заасан бусад.

14.4. Гэрчилгээ эзэмшигч нь өөрийн буруутай үйл ажиллагаанаас болж хувийн түлхүүрийг бусдад шилжүүлсэн, хувийн түлхүүрийн нууцыг задруулснаас үүсэх үр дагаврыг өөрөө хариуцна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ГЭРЧИЛГЭЭ ОЛГОХ, ТҮДГЭЛЗҮҮЛЭХ, ХҮЧИНГҮЙ БОЛГОХ

15 дугаар зүйл. Хүн, хуулийн этгээд гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

15.1. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг Монгол Улсын иргэн улсын бүртгэлийн байгууллагад, гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн, хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид бичгээр гаргана.

15.2. Монгол Улсын иргэн улсын бүртгэлийн байгууллагаас олгосон гэрчилгээнээс гадна нэмэлт тоон гарын үсэг хэрэглэх зорилгоор гэрчилгээ эзэмших бол тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид хүсэлт гаргана.

15.3. Хүсэлтэд дараах мэдээллийг тусгана:

15.3.1. хүсэлт гаргагчийн эцэг /эх/-ийн болон өөрийн нэр, хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн оноосон нэр, хуулийн этгээдийг төлөөлөх хүний эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр;

15.3.2. хүсэлт гаргагч нь Монгол Улсын иргэн бол иргэний бүртгэлийн дугаар, гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн бол бүртгэлийн дугаар, хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн регистрийн дугаар, хуулийн этгээдийг төлөөлөх хүний иргэний бүртгэлийн дугаар;

15.3.3. хүсэлт гаргагчийн харилцах утасны дугаар, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 23.3-т заасан цахим шуудангийн хаяг;

15.3.4. тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэх эрхэд хязгаарлалт тогтоосон эсэх;

15.3.5. тоон гарын үсэг, цахим тамгыг хэрэглэн хийх хэлцэл /гэрээ/-ийн үнийн дүнгийн хэмжээнд хязгаарлалт тогтоосон эсэх;

15.3.6. гэрчилгээнд тусгах шаардлагатай бусад мэдээлэл.

16 дугаар зүйл. Хүсэлтийг шийдвэрлэх, гэрчилгээ олгох

16.1. Гэрчилгээжүүлэх байгууллага энэ хуулийн 15.1, 15.2-т заасны дагуу хүн, хуулийн этгээдийн гаргасан хүсэлтийг хүлээн авч ажлын гурван өдрийн дотор дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана:

16.1.1. хүсэлтийг энэ хуульд заасан журмын дагуу гаргасан, хүсэлт гаргагчийн мэдээлэл үнэн зөв бол гэрчилгээг олгох;

16.1.2. хүсэлт гаргагчийн мэдээлэл зөрүүтэй бол хүсэлтийг буцаах.

16.2. Энэ хуулийн 16.1-д заасан шийдвэрийг гаргахад хүсэлт гаргагч нь Монгол Улсын иргэн бол иргэний үнэмлэх, эсхүл гадаад паспорт, гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн бол бүртгэлийн дугаар, хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, хуулийн этгээдийг төлөөлөх хүний төлөөлөх эрх, иргэний үнэмлэх, эсхүл түүнтэй адилтгах баримт бичгийн дугаараар

хүн, хуулийн этгээдийн мэдээлэл үнэн зөв, баримт бичиг нь хүчинтэй эсэхийг шалгана.

16.3.Хүн, хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс гэрчилгээ авахдаа энэ хуулийн 12.1-д заасны дагуу гэрчилгээний үнийг төлнө.

16.4.Гэрчилгээжүүлэх байгууллага гэрчилгээ олгоходоо тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэхтэй холбоотой дараах мэдээллийг хүсэлт гаргагчид тайлбарлаж өгнө:

16.4.1.хуульд өөрөөр заагаагүй бол тоон гарын үсэг хэрэглэснээр цаасан хэлбэрт байгаа баримт бичигт зурсан гарын үсэгтэй адил эрх зүйн үр дагавар үүсэх тухай;

16.4.2.гэрчилгээг эзэмших, ашиглах техникийн болон бусад нөхцөлийн тухай;

16.4.3.хувийн түлхүүрийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээний тухай;

16.4.4.гэрчилгээ эзэмшигчийн буруутай үйл ажиллагаанаас хувийн түлхүүрийг алдсан, хувийн түлхүүрийн нууцыг задруулснаас үүсэх хариуцлагыг өөрөө хүлээх тухай.

16.5.Гэрчилгээг тоон гарын үсэг, цахим тамга хэрэглэх зааврын хамт гэрчилгээ эзэмшигчид олгоно.

16.6.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч гэрчилгээ олгоходоо гэрчилгээ эзэмшигчтэй харилцан тохиролцож гэрээ байгуулна.

16.7.Энэ хуулийн 16.6-д заасан гэрээнд тусгах мэдээллийг цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

16.8.Төрийн албан хаагчид гэрчилгээ олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулах журмыг Төрийн албаны зөвлөлийн саналыг харгалзан цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

17 дугаар зүйл.Гэрчилгээг түдгэлзүүлэх, сэргээх

17.1.Гэрчилгээжүүлэх байгууллага дараах тохиолдолд гэрчилгээг түдгэлзүүлнэ:

17.1.1.гэрчилгээ эзэмшигч гэрчилгээг түдгэлзүүлэх талаар бичгээр хүсэлт гаргасан;

17.1.2.гэрчилгээнд тусгасан мэдээлэл алдаатай, эсхүл хувийн түлхүүрийн нууцлал алдагдсан гэж гэрчилгээжүүлэх байгууллага үзсэн;

17.1.3.хэрэг, маргааныг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гэрчилгээг түдгэлзүүлэх талаар эрх бүхий байгууллагын шийдвэр гарсан;

17.1.4.эрх зүйн чадамжгүй нь эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр тогтоогдсон.

17.2.Гэрчилгээжүүлэх байгууллага гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн тухай гэрчилгээ эзэмшигчид даруй мэдэгдэнэ.

17.3.Гэрчилгээжүүлэх байгууллага хойшлуулшгүй тохиолдолд гэрчилгээ эзэмшигчийг таньсны үндсэн дээр гэрчилгээ эзэмшигчийг энэ хуулийн 17.1.1-д зааснаас бусад хэлбэрээр гэрчилгээг түдгэлзүүлэх боломжоор хангана.

17.4.Энэ хуулийн 17.1.1-д заасан үндэслэлээр гэрчилгээг түдгэлзүүлэх талаар хүсэлт гаргасан гэрчилгээг сэргээх тухай хүсэлт гаргаснаар гэрчилгээг гэрчилгээжүүлэх байгууллага даруй сэргээнэ.

17.5.Энэ хуулийн 17.1.1-д заасан үндэслэлээр гэрчилгээг түдгэлзүүлэх хугацааг гэрчилгээ эзэмшигч өөрөө тогтоох бөгөөд уг хугацаа нь энэ хуулийн 11.1-д заасан хугацаанаас хэтрэхгүй байна.

17.6.Энэ хуулийн 17.1.2, 17.1.3-т заасны дагуу түдгэлзүүлсэн шалтгаан арилснаар гэрчилгээжүүлэх байгууллага гэрчилгээг сэргээж, энэ тухай гэрчилгээ эзэмшигчид даруй мэдэгдэнэ.

18 дугаар зүйл.Гэрчилгээг хүчингүй болгох

18.1.Гэрчилгээжүүлэх байгууллага гэрчилгээг дараах үндэслэлээр хүчингүй болгоно:

18.1.1.гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа дууссан;

18.1.2.хувийн түлхүүр задарсан, задрах боломж бүрдсэн тухай гэрчилгээ эзэмшигч мэдэгдэж хүсэлт гаргасан;

18.1.3.гэрчилгээ эзэмшигч гэрчилгээг хүчингүй болгуулахаар бичгээр хүсэлт гаргасан;

18.1.4.гэрчилгээ эзэмшигч хүн нас барсан, эсхүл хүнийг нас барсанд тооцсон, хуулийн этгээд татан буугдсан;

18.1.5.гэрчилгээг авахдаа хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн нь тогтоогдсон;

18.1.6.гэрчилгээ эзэмшигч энэ хуулийн 14.3-т заасан үүргээ биелүүлээгүй.

18.2.Гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа дуусаагүй нь гэрчилгээг хүчингүй болгоход нөлөөлөхгүй.

19 дүгээр зүйл.Гадаад улсын гэрчилгээг хүлээн зөвшөөрөх

19.1.Гадаад улсын хууль тогтоомжийн дагуу олгосон гэрчилгээг доор дурдсан нөхцөлийн аль нэгийг хангасан тохиолдолд энэ хуульд заасан журмын дагуу олгосон гэрчилгээтэй адилтган хэрэглэж болно: